

Päťdesiat rokov tvorby jedinečného Laca Čierneho

Umelecký fotograf Ladislav Čierny v týchto dňoch vystavuje vo foyeri Úradu ŽSK prierez svojej 50-ročnej tvorby. **O jeho umení sme sa zhovárali s kurátorkou výstavy Valériou Lukáčovou.**

Michal Filek
Snímky výber z diel L. Č.

Nedávno sme čitateľov informovali o tom, že bola otvorená výstava obrazov s názvom Laco Čierny - 50 rokov tvorby. Ako vnímate túto kultúrnu udalosť vy, ako jeho kurátorka?

Nechcem, aby tieto riadky vyzneli formálne, no na úvod si pokladám za česť a povinnosť poďakovať organizátorovi Krajskému kultúrnemu stredisku v Žiline a hostiteľovi výstavy, ktorým je Žilinský samosprávny kraj, za vytvorenie dôstojných podmienok, aby sa takáto, pre nás významná jubilejná výstava 50-ročnej tvorby autora, mohla uskutočniť. Spolu s autorom sme veľmi pociťovali, že sa vernisáže zúčastnili viacerí čelní predstavitelia regiónu, čestní hostia zo Slovenska aj zo zahraničia, a najmä priaznivci vizuálneho umenia Laca Čierneho.

Pre mňa nie je žiadnym prekvapením záujem odborníkov aj širokej verejnosti o jeho tvorbu. Stačí si pozrieť prierez jeho diela, a potom je akýkoľvek komentár zbytočný. Jeho fotografické obrazy sú jedinečné, jasne identifikovateľné, a to aj medzi tvorbou množstva iných fotografov z domova a zo sveta.

Dôsledkom toho sa tvorba autora aj táto výstava tešia nemalej pozornosti médií, novinárov, televízií a v neposlednom rade internetových stránok.

Laco Čierny je jedným z mála fotografov na Slovensku aj vo svete, ktorý sa venuje neobvyklej technike – cyber fotografii. Mohli by ste nám povedať, o čo ide?

Je to umelecká kreatívna fotografia inšpirovaná digitálnymi technológiami súvisiacimi s rozvojom digitálnych fotoaparátov, počítačov a ich programového vybavenia. Je umeleckým prostriedkom fo-

tografického zobrazenia inak nezobraziteľného, v tom je výnimočnosť tejto techniky. Pre efektívne uplatnenie techník fotografickej manipulácie s obrazom dozreli podmienky na umeleckú tvorbu využitím dodatočných úprav fotografie, najmä s nástupom digitálnych fotoaparátov a osobných počítačov. Roky 2000 až 2005 boli pre autora obdobím hľadania svojského fotografického videnia spôsobom cyber fotografie, ktorá sama osebe nepredstavuje výtvarný smer, ale je len nástrojom výtvarného videnia pomocou digitálnej techniky. Táto technika je moderným štetcom fotografa. V tejto dobe vznikli jeho ikonické obrazy známe z výstav a médií, ktoré boli predobrazom jeho súčasnej tvorby.

Ktoré obdobie tvorby autora pokladáte za najplodnejšie, a prečo?

Po roku 2005 autor dozrel nielen technicky, a to uchopením digitálnych prostriedkov a ich nenásilným začlenením ako nástroja tvorby. Cieľavedomo sa držal celý život jednej umeleckej línie a jasne nasmeroval úsilie na vlastný, impresionizmom ovplyvnený moderný digitálny umelecký výraz. V tomto období vznikla väčšina jeho najlepších obrazov tak, ako Žilincania práce poznajú napríklad zo stálej expozície autora umiestnenej v Kultúrnom dome v Žiline-Závodí. O svojej tvorbe prednášal napríklad aj pre zahraničných študentov a členov Rotary Clubu Žilina a často hovoril medzi fotografmi. Škoda pre všetkých, že sa Laco Čierny dlhodobo bránil širšej publicite, vďaka ktorej by jeho dielo poznali aj mimo regiónu Žiliny, kde je už dostatočne známy. Som presvedčená, že ako kurátorka jeho diela tento stav čo najskôr napravím. Je to moja povinnosť voči autorovi, ktorého cieľom a vášňou je umelecká tvorba a nie popularita za každú cenu.

➤ **„... cieľom a vášňou je umelecká tvorba a nie popularita za každú cenu.“**

Fotografie Laca Čierneho zachytávajú poéziu regiónu Žiliny. Súvisí to so zovšeobecnenými pocitmi neoimpresionistov?

Či chceme alebo nie, všetci sme súčasťou prírody. K tomu musíme mať veľkú mieru pokory a rešpektu. Krajiny neoimpresionistov vyjadrujú najmä najhlbšie ľudské pocity harmónie, krásy, úcty, obdivu, rešpektu a lásky k všetkému, čo nás obklopuje, a od čoho sme závislí. Autora inšpiruje a formuje prostredie, v ktorom žije, vníma a komunikuje. Tým je región Žiliny. Neznamená to, že sa vyhýba iným témam, ako sú ľudia, a zvieratá. Ako majster okamžiku a manipulácie s obrazom zvláda ako fotograf prácu

bez rozdielu témy, v ateliéri aj v plenéri. Známe sú napríklad jeho impresie Benátok, ale aj slovenského vidieka, ktoré dotiahol do dokonalosti. Zdrojom jeho inšpirácie je celý okolitý svet vo všetkej zložitosti a jeho potreba dešifrovať a takmer vedeckým prístupom odkryť skrytý harmóniu života, presne podľa zásad impresionizmu platných viac ako sto rokov.

Mnohé z diel autora vyžarujú hravosť, optimizmus a farebnosť a súčasne majestátnosť až monumentalitu. Ako to vnímate?

Farebná fotografia má vo všeobecnosti vyššiu informačnú a nie umeleckú hodnotu. Všetci poznáme farby teplé (červená) a studené (modrá). Farby vyvolávajú primárne rôzne pocity a predstavujú viditeľnú časť vlnenia svetelného spektra. Fotografia tvorí jas, kontrast, farebnú sýtosť, odtieň a spôsob umiestnenia týchto prvkov do kompozície výsledného obrazu. Farby môžu provokovať, ukludňovať a inak pôsobiť na diváka. Preto je pre autora typické, a je to jeho cieľ, že výsledný umelecký vnem jeho obrazov sa vytvára ako pocit až v hlave návštevníka výstavy vo forme zrozumiteľnej pre diváka. Musím povedať, že väčšina obrazov pôsobí originálne, harmonicky, dôstojne, majestátne až monumentálne, najmä harmonicky bez cudzorodých prvkov. Obrazy majú klasickú kompozíciu a sú formálne jednotné. Vždy je dodržaný prísny výtvarný poriadok uznávajúci priestor a objem.

Na vernisáži sme videli novú tému autora, a to figurálne kompozície a akty. Prečo ste sa spoločne s autorom rozhodli zaradiť túto, teoreticky a fotograficky veľmi náročnú tému, ako dôležitú súčasť jubilejnej výstavy, ktorá je prierezom jeho 50-ročnej tvorby?

Vystavovať 50-ročnú tvorbu autora bez znázornenia individuality a dôstojnej krásy človeka by bolo neúplné a neúprimné. Celá história umenia je pretkaná znázornením obrazu človeka a expresiou krásy a dôstojnosti ženy v ľudskom pokolení. Budem citovať už zverejnené slová riaditeľky Krajského kultúrneho strediska v Žiline Soni Řehákovéj z vernisáže, s ktorými sa plne stotožňujem a nemám čo k tomu viac dodať: „Novým spracovaním a umeleckým stvárnením sú figurálne kompozície a akty, ktoré Laco Čierny avizoval už v roku 2012. Pretože táto téma je fotograficky, umelecky a nakoniec aj sociálne veľmi náročná a viac ako zložitá, dochádza k zverejneniu prác, ktoré sú umeleckou oslavou dôstojnosti, rešpektu, vážnosti, krásy a úcty k ženám a tejto výstave.“

Treba povedať, že Laco Čierny tematiku zvládol vďaka 50-ročným skúsenostiam, a to úplne inak, ako sa o to pokúšajú iní, a to spôsobom neoimpresionistu, jemu typickým.

Chrám sv. Marka v Benátkach.

Harmonicky ladené a neprovokujúce obrazy spracoval abstraktne, impresívne, retro, ale aj moderne fotograficky. Obrazom s časou vína dokonca nezabudol ako eques – rytier na svoj vzťah k vínu.“

Môžete uviesť v stručnosti, ako autor prezentoval tvorbu? Kde autor vystavoval?

Žilinský fotograf Laco Čierny nie je regionálnemu fotografickému publiku neznámy. Svojí fotograf, bývalý člen a stály priateľ Foto-klubu Obzor, vystavoval aj v rámci fotografického zoskupenia Lux Collegium v Bratislave a v Českej republike, prezentoval svoju tvorbu doma a v zahraničí. V roku 2011 vystavoval cyklus talianske Benátky v Severnom paláci hradu Strečno a súbor venovaný čarovnej architektúre Čičmian v Radenovom dome. V roku 2013 sa uskutočnila jeho prelomová autorská výstava impresií v Sobášnom paláci v Bytči spôsobom, aký sa na Slovensku ani vo svete často nevidí. V roku 2014 prekvapil svojich priaznivcov kolektívnou výstavou siedmich fotografov, ktorí sa rozhodli svoje fotografie spoliautorsky s Lacom pretvoriť do dimenzie neoimpresionizmu. Súčasne prebiehajúca výstava je umeleckým jubileom jeho bohatej tvorby.

Na vernisáži sme sa dozvedeli, že plánujete vystavovať obrazy Laca Čierneho v Bratislave a v Rakúsku. Ako podľa vás vnímajú umenie ľudia v Rakúsku a inde vo svete?

Túto otázku dostávam často. Umenie podľa mňa nepozná hranice. V zahraničí sa napríklad oceňuje slovenské folklórne umenie. Ako členská krajina Európskej únie máme v súčasnosti veľa možností prezentovať naše slovenské moderné fotografické umenie v kontexte kontinuity vývoja európskeho umenia. Stačí si na internete vyhľadať odborné články zamerané na súčasné umenie v našej epoche, ktorá sa vyučuje nielen na svetových univerzitách.

Som presvedčená, že v tejto oblasti je potrebné zodpovedné vzdelávanie a osveta, pretože to súvisí s porozumením globálnych sociálnych trendov. Ja sama mám dlhoročné skúsenosti z práce pred kamerou v zahraničí. Aj moje skúsenosti sme s autorom spoločne zúročili a predložili s úspechom výsledky aj návštevníkom tejto výstavy. Sama pôsobím v Bratislave a v Rakúsku, kde je rozvinutá kultúra, tradícia umenia a je dostatok priestoru na umeleckú prezentáciu mimoriadneho diela autora, ktorého som kurátorkou. Je mojou milou povinnosťou zodpovedne spravovať dielo Laca Čierneho.

Aké sú vaše zámary do budúcnosti? Čo pripravujete pre priaznivcov vizuálneho umenia a modernej fotografie?

Pre záujemcov literatúry je ur-

čená kniha Bytčianske rozhovory, kde môže čitateľ vidieť spôsob súčasného videnia umelca v kolekcii čiernobielých impresií a ilustrácií Renesančného paláca v Bytči, ktorá bola vydaná koncom roka 2014. Okrem toho spolu s autorským kolektívom sa plánujem zapojiť do vydania knižnej publikácie zameranej na prierez 50 rokov jeho tvorby. Čoskoro bude na internete dostupná webová stránka autora, ktorá bude obsahovať ikony jeho práce aj nové diela. Ako jeho kurátorka pripravujem aj viaceré výstavy na Slovensku a v Rakúsku.

Na záver mi dovoľte pozvať záujemcov umenia na jubilejnú výstavu Laca Čierneho s názvom 50 rokov tvorby. Výstava je sprístupnená vo foyeri Úradu Žilinského samosprávneho kraja do 6. marca v pondelok až v piatok od 8. do 16. hodiny. <

Záložka Žiliny.

Sova sa pozerá.